

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1721
van **BERT MAERTENS**
datum: 30 augustus 2017

aan **BEN WEYTS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, VLAAMSE RAND, TOERISME EN DIERENWELZIJN

Japanse duizendknoop - Bestrijding langs jaagpaden

De Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) is een exoot afkomstig uit Japan. De plant heeft een grote groeikracht en vormt een bedreiging voor de inheemse flora. Bovendien kan de plant verkeersborden overwoekeren, en verhardingen beschadigen. Waterwegen en Zeekanaal NV heeft vier proefprojecten lopen, waarbij telkens een andere methode wordt uitgetest om de plant uit te roeien.

1. Welke maatregelen (al dan niet preventief) nemen de Vlaamse waterwegbeheerders opdat de Japanse duizendknoop het wegdek van jaagpaden niet beschadigt en verkeersborden niet aan het zicht onttrekt?
2. Kan de minister een overzicht geven van de locaties langs waterwegen waar Japanse duizendknoop voorkomt? Indien mogelijk ook met opgave van het tijdstip van de eerste waarneming van de plant op deze locatie.
3. Welke tendens (tendensen) kan men ontwaren in de verspreiding van de Japanse duizendknoop langs waterwegen?

Betreffende de hierboven aangehaalde proefprojecten.

4. Op welke locatie(s) wordt (worden) er welke methode(s) uitgetest?
5. Wat is de finaliteit van elke methode? Zijn de methodes ook toepasbaar in een niet-watergebonden omgeving?
6. Wanneer gingen deze proefprojecten van start en wanneer worden ze beëindigd?
7. Welke partners/instanties zijn bij deze proefprojecten betrokken?

ANTWOORD

op vraag nr. 1721 van 30 augustus 2017

van **BERT MAERTENS**

1. Op basis van de inventaris van locaties met Japanse duizendknoop werd volgend bestrijdingsplan opgemaakt.

Voor kleine of nieuwe haarden wordt vooral gebruik gemaakt van mechanische (maaïen) of manuele (uitsteken) bestrijdingstechnieken, met zo beperkt mogelijk effect op andere inheemse flora.

Daarnaast worden er technieken toegepast om de verspreiding van de Japanse duizendknoop te voorkomen, bv. het indammen met een scheidingswand of om de Japanse duizendknoop te beheren door maaïen (met maaïopzuigcombinatie) of begrazing.

Momenteel worden, onder toezicht van het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO), verschillende technieken voor bestrijding van grotere populaties onderzocht. Volgende technieken worden getest langs de waterwegen:

- a. maandelijks gericht intensief maaïen met directe afvoer;
- b. manueel uittrekken van de plant;
- c. kneuzen van de plant met een lamellenwals (cfr. bestrijdingsmethodiek Adelaarsvaren);
- d. afdekken van de Japanse duizendknoop.

Op een beperkt aantal locaties, met een kleine populatie Japanse duizendknoop, maakt De Vlaamse Waterweg nv (DVW) voor de bestrijding van Japanse duizendknoop gebruik van herbiciden.

Dit is toegelaten door de generieke afwijking van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) (nr. G2017-05). Dit gebeurt enkel onder de strikte voorwaarden dat de besmette zone is gelegen op een droger, hoger gelegen grond en op minimaal 6 m vanaf de waterkant. Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) maakt geen gebruik van herbiciden voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop.

Verder werd er getracht om via het proefproject "Wave" de Japanse duizendknoop te vernietigen. Hierbij werd er warm water (60°C à 70°C) in de wortelstokken gespoten. Wegens gebrek aan succes werd dit proefproject evenwel stopgezet.

W&Z verleent steun aan Timelab, met hun project Knotplex, waarbij men manieren zoekt om de Japanse duizendknoop nuttig toe te passen. Het zou blijkbaar mogelijk zijn om van de plant vezelplaten te maken. Momenteel is er een haalbaarheidsstudie lopende voor de productie ervan. W&Z levert Timelab de locaties aan waar de Japanse duizendknoop voorkomt.

De conclusie is dat er tot op vandaag geen effectieve bestrijdingsmethode is gekend om deze exoot te verwijderen.

De Japanse duizendknoop wordt enkel uit veiligheidsoverwegingen (o.a. zichtbaarheid) gemaaid waar noodzakelijk.

2.

- Beheersgebied W&Z :

Zowel aan het westervak als het noordervak van de Ringvaart om Gent komen grote populaties voor. Voor de Leie en Schelde rond Gent is dit ook zo. Naar Deinze toe verbetert de situatie.

Binnen het district Boven-schelde is de Japanse duizendknoop wijdverspreid. Bij de opmaak van het bermbeheerplan in 2014 zijn de locaties van de Japanse duizendknoop langs de Boven-Schelde geteld. Men kwam toen op 66 locaties, verspreid over alle gemeenten langs de Boven-Schelde. Ongetwijfeld zijn er ondertussen al heel wat locaties bijgekomen. Ook op het kanaal Bossuit-Kortrijk zijn er verschillende locaties. Deze werden nog niet in kaart gebracht.

- Voor wat het district Leie betreft: zie lijst in bijlage 1.
- Voor district Kanalen-West: zie lijst in bijlage 2.

- Beheersgebied DVW:

DVW heeft in 2016 een inventaris laten opstellen waarin alle zones met een infectie van Japanse duizendknoop werden opgenomen. De Japanse duizendknoop komt het meest voor langs het kanaal Bocholt-Herentals, het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten, het Kanaal naar Beverlo en de Maas.

3. De tendens van verspreiding is in stijgende lijn.

Uit onderzoek is gebleken dat de Japanse duizendknoop zich hoofdzakelijk verspreidt door bij bestrijding achtergebleven wortelresten die bv. ook door maaimachines kunnen worden verspreid.

Belangrijkste conclusies bij het onderzoek m.b.t. verspreiding van Japanse duizendknoop zijn:

- dat bij grote populaties Japanse duizendknoop door toepassing van nulbeheer meestal betere resultaten worden bereikt op vlak van verspreiding van Japanse duizendknoop omdat hierdoor geen activiteit van de plant wordt opgewekt om zich verder te ontwikkelen;
- dat de verspreiding van Japanse duizendknoop wordt geminimaliseerd door de nieuwe jonge planten (nieuwe infectiehaarden) direct uit te steken en voldoende nazorg te houden;
- dat er tot heden nog geen effectieve bestrijdingsmethode is gekend om deze exoot volledig en definitief te verwijderen.

4. In Eke (2 locaties) en Zwijnaarde (1 locatie) langs de Boven-Schelde heeft een proefproject (oktober 2014 - mei 2015) gelopen: pas gemaaide Japanse duizendknoop werd afgedekt met PE-folie en breukstenen. In april/mei van 2015 kon men reeds zien dat de Japanse duizendknoop zich door de folie boorde. De resultaten waren weliswaar niet helemaal positief, toch was ook duidelijk dat er op deze proeflocaties minder planten waren. Daarom wordt een verbeterde uitvoeringswijze uitgewerkt: Japanse duizendknoop wordt zo kort mogelijk bij de breukstenen gemaaid, de stompjes worden bedekt met aarde, eventueel afgedekt met verteerbare doek. Nadien wordt PE-folie geplaatst en wordt het geheel afgedekt met teelaarde en ingezaaid. Dit dient nog in een proefproject te worden uitgetest. Een datum hiervoor is nog niet bekend.

Op de linkeroever van de Dender opwaarts de Begijnebrug te Ninove werd getracht om via het proefproject "Wave" de Japanse duizendknoop te vernietigen. Hierbij werd er warm water (60°C à 70°C) in de wortelstokken gespoten.

Daarnaast werden de volgende methodes uitgetest op onderstaande locaties:

- intensief maaien met directe afzuiging en afvoer ter hoogte het Veer te Wintam;
 - uittrekken en composteren ter hoogte van dijktraject Hobokense Polder te Antwerpen;
 - kneuzen van de vegetatie ter hoogte van Fort Sint-Marie te Zwijndrecht;
5. Het proefproject "Wave" werd wegens gebrek aan succes stopgezet. Vermoedelijk zijn de bovenstaande methodes ook toepasbaar in een niet-watergebonden omgeving.
6. Het eerste proefproject langs de Boven-Schelde (zie vraag 4) is inmiddels afgerond. Het nieuwe proefproject met gewijzigde uitvoering is in het district Boven-Schelde nog niet opgestart. Het proefproject "Wave" is uitgevoerd gedurende meerdere weken, in de eerste helft van 2017.
7. De betrokken partners bij deze proefprojecten zijn INBO, Timelab en de groenaannemer van het betreffend district.

BIJLAGEN

1. Inventaris locaties Japanse Duizendknoop in district Leie
2. Inventaris locaties Japanse Duizendknoop in district Kanalen-West